

Bilag 2

ASBEST - Helbredsundersøgelser og særlig APV

Helbredsundersøgelser

Med Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 468 af 13. november 1979 om anvendelse m.v. af asbest, som trådte i kraft den 1. januar 1980 indføres lægeundersøgelse af ansatte:

”§ 11. Ansatte, der er beskæftiget ved arbejde med asbest eller asbestholdigt materiale, skal lægeundersøges i overensstemmelse med arbejdsmiljølovens § 63 og de i medfør heraf udfærdigede regler.”

Bekendtgørelsen ophæves den 1. november 1986, hvor Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 660 af 24. september 1986 om asbest træder i kraft.

Bekendtgørelsen implementerer direktiver om beskyttelse af arbejdstagerne mod farerne ved arbejde med asbest:

”Kapitel 8 - Helbredsundersøgelser og registrering af asbesteksponerede

§ 44. Ansatte, der beskæftiges ved arbejde, der omfattes af kapitel 6 og 7, skal have adgang til en helbredsundersøgelse, inden de påbegynder arbejdet. Der skal desuden være adgang til en sådan undersøgelse mindst een gang hvert 3. år, så længe påvirkningen varer.

Stk. 2. Arbejdsgiveren skal meddele lægen alle nødvendige oplysninger til brug for lægeundersøgelserne.

Stk. 3. Lægen skal sende sin erklæring om resultaterne af undersøgelserne til den stedlige arbejdstilsynskreds og skal orientere de undersøgte om resultatet. Resultatet af lægeundersøgelserne skal opbevares i mindst 30 år, efter at asbestpåvirkningen er ophørt.

Stk. 4. Resultatet af undersøgelserne må ikke overlades til arbejdsgiveren.

Stk. 5. Udgifterne ved de nævnte lægeundersøgelser påhviler arbejdsgiveren.

Stk. 6. Arbejdsgiveren skal sørge for, at undersøgelserne kan foregå uden tab af indtægt for de ansatte og normalt i arbejdstiden.

§ 45. Arbejdsgiveren skal registrere de ansatte i en protokol med angivelse af arten og varigheden af deres arbejde samt den påvirkning for asbest, der er forbundet hermed. Arbejdstilsynet og den læge, der har lægetilsynet iflg. § 44, har adgang til denne protokol. De ansatte har adgang til de oplysninger, der for deres egen person er indført i protokollen. De ansatte og deres repræsentanter inden for virksomheden eller anlægget har adgang til de kollektive og anonyme oplysninger i protokollen.

Stk. 2. Protokollen skal opbevares i mindst 30 år, efter at asbestpåvirkningen er ophørt.”

Kapitel 6 omhandler fremstilling og bearbejdning af asbest og asbestholdigt materiale.

Kapitel 7 omhandler nedrivnings- og reparationsarbejde.

I At-meddelelse Nr. 4.02.2, oktober 1987, Helbredsundersøgelser og registrering af asbestudsatte, er bl.a. forklaret, hvem der er omfattet af helbredsundersøgelsen og registrering, og hvordan man får foretaget en helbredsundersøgelse:

”Arbejds miljølovgivningens regler om asbest indeholder nu bestemmelser for helbredsundersøgelse og registrering af asbestudsatte. Disse bestemmelser er en følge af et EF-direktiv om asbestarbejde.

Bestemmelserne for helbredsundersøgelser og registrering omfatter ansatte, der beskæftiges ved

- fremstilling af asbestcement, asbestholdige friktionsbelægninger, asbestholdige pakninger, asbestholdige kommutatorer samt beskæftigelse på værksteder, der bearbejder asbestholdige friktionsbelægninger,
- nedrivningsarbejde, som virksomheden er pligtig at give arbejdstilsynet meddelelse om.

Helbredsundersøgelserne

Bestemmelserne giver den ansatte ret til en helbredsundersøgelse, når han begynder et arbejde af den nævnte art, og derefter mindst hvert 3. år, så længe han er beskæftiget ved sådant arbejde.

Der er ingen pligt for den ansatte til at lade sig helbredsundersøge.

Hvordan får man foretaget en helbredsundersøgelse?

Den ansatte, der ønsker at benytte sig af sin ret til en helbredsundersøgelse, skal fremsætte anmodning herom over for arbejdsgiveren. Denne har da pligt til at sørge for, at den ansatte får adgang til en undersøgelse.

Undersøgelsen bør foretages af en læge med viden om arbejdsmiljø og de arbejdsbetingede lungesygdomme.

Arbejdsgiveren skal meddele lægen alle nødvendige oplysninger til brug for undersøgelsen, herunder de oplysninger, som arbejdsgiveren har pligt til at registrere vedrørende de ansattes arbejde, se nedenfor.”

Bekendtgørelse nr. 1502 af 21. december 2004 om asbest, der trådte i kraft den 1. januar 2005, afløser bekendtgørelse 660 af 24. september 1986 om asbest.

Bestemmelserne om helbredsundersøgelser er nu ændret:

”Kapitel 10 - Helbredsundersøgelser og registrering af asbesteksponerede

§ 32. Ansatte skal have adgang til en helbredsundersøgelse, inden de påbegynder arbejdet med asbest eller med asbestholdigt materiale og om nødvendigt med regelmæssige mellemrum herefter og mindst én gang hvert 3. år, efter angivelserne i bilag 4 og reglerne herfor i bekendtgørelsen om arbejdsmedicinske undersøgelser efter lov om arbejdsmiljø.

§ 33. Arbejdsgiveren skal registrere de ansatte i en protokol med angivelse af arten og varigheden af deres arbejde samt den påvirkning af asbest, der er forbundet hermed. Arbejdstilsynet og den undersøgende læge, jf. § 32, har adgang til denne protokol. De ansatte har adgang til de oplysninger, der for deres egen person er indført i protokollen. De ansatte og deres repræsentanter inden for virksomheden eller anlægget har adgang til de kollektive og anonyme oplysninger i protokollen.

Stk. 2. Protokollen skal opbevares i mindst 40 år, efter at asbestpåvirkningen er ophørt. Ved virksomhedsophør skal listen sendes til det stedlige Arbejdstilsyn.”

Bemærk, at der er en undtagelse fra krav om helbredsundersøgelser og registrering:

”§ 13. Ved arbejde, som kun medfører risiko for kortvarige og lave påvirkninger fra asbest, og hvor påvirkningen vurderes klart at ligge under grænseværdien for asbest i luften finder § 26, stk. 2, §§ 32 og 33 ikke anvendelse ved følgende arbejde:

1. Kortvarige, ikke-kontinuerlige vedligeholdelsesopgaver, hvor der kun arbejdes med asbestmaterialer, der ikke er letsmuldrende.
2. Arbejde med fjernelse af ubeskadiget asbestmateriale, uden at materialet ødelægges, og hvor asbestfibrene er bundet tæt sammen i en matrice.
3. Arbejde med indkapsling og indpakning af asbestholdigt materiale, som er i god stand.
4. Arbejde med overvågning og kontrol af luften samt indsamling af prøver for at fastslå, om et givet materiale indeholder asbest.”

Konklusion

Helbredsundersøgelser er et gammelt krav. Det har været frivilligt at deltage, og ikke alt asbestarbejde har været omfattet.

Særlig APV

Arbejdspladsvurdering (APV) indføres i Bekendtgørelse om arbejdets udførelse fra den 18. december 1992.

Der indføres en særlig kemisk APV for farlige stoffer og materialer med Bekendtgørelse nr. 292 af 26. april 2001 om arbejde med stoffer og materialer, § 6, som trådte i kraft den 5. maj 2001. Asbest er ikke direkte nævnt.

I Bekendtgørelse nr. 1502 af 21. december 2004 om asbest, der trådte i kraft den 1. januar 2005 omtales den særlige kemiske APV for asbest således:

”§ 12. I arbejdspladsvurderingen efter § 6 i bekendtgørelsen om arbejde med stoffer og materialer (kemiske agenser) skal tillige indgå for hvert arbejdsområde, hvor der er risiko for at blive udsat for støv fra asbest eller asbestholdigt materiale, stillingtagen til hvordan og i hvilket omfang de ansatte kan blive udsat for dette støv. Denne vurdering skal revideres, når der opstår tvivl, om den er korrekt, og når der sker en materiel ændring af arbejdsforholdene.”

I At-vejledning C.2.2, Asbest, er forklaret, hvad der skal indgå i vurderingen:

” I vurderingen skal indgå følgende:

- Asbestens og andre farlige stoffer og materialers farlige egenskaber
- Omstændighederne ved arbejdet med de farlige stoffer og materialer og mængden, der forefindes
- Virkningen af forebyggende foranstaltninger
- Eksponeringsgrad, -type og -varighed
- Eventuelle erfaringer fra arbejdsmedicinske undersøgelser
- Relevante grænseværdier.

Hvis der arbejdes med identiske arbejdsprocesser, behøver man kun lave én udvidet APV, selv om der fx arbejdes i fem forskellige lokaler.”

Konklusion

Den særlige kemiske APV indføres formelt i 2001, men asbest nævnes først direkte i Bekendtgørelse nr. 1502 af 21. december 2004 om asbest, der trådte i kraft den 1. januar 2005.